บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (experimental research) และทำการศึกษาในห้องปฏิบัติการ (laboratory research)

2. ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป Java applets for power and sample size จากเว็บไซต์ http://www.stat.uiowa.edu/ ดังแสดงในภาพที่ 3 โดยนำค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) จากงานวิจัยของ Erkut และคณะ [21] ที่มีรูปแบบการวิจัยคล้ายกันมาแทนค่าในโปรแกรมดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เข้าสู่โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Java applets for power and sample size

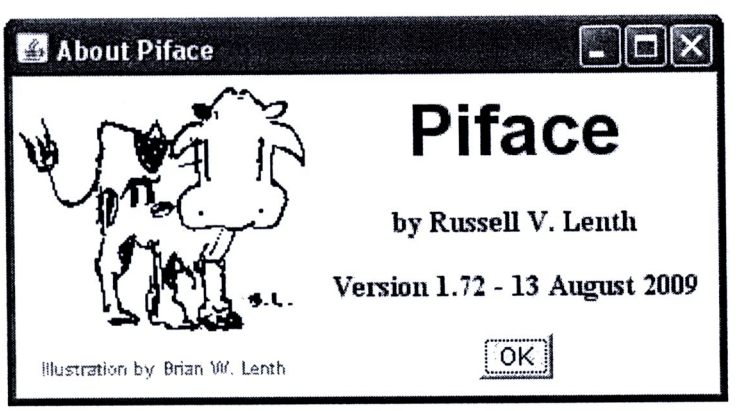

ภาพที่ 3 หน้าต่างแรกของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Java applets for power and sample size

ขั้นที่ 2 เลือกชนิดของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ANOVA เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบตัวแปร 5 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน

ขั้นที่ 3 คำนวณขนาดตัวอย่าง โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของค่าความต้านแรงยึดเฉือนจากงานวิจัยของ Erkut และคณะ [21] นำค่าต่างๆ ดังต่อไปนี้แทนค่าในโปรแกรม ดังภาพที่ 4

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าความต้านแรงยึดเฉือน = 5.85

ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของค่าความต้านแรงยึดเฉือน = 12.76

ระดับความเชื่อมั่น (α) = 0.05

อำนาจการทดสอบ (power of test) เมื่อกลุ่มตัวอย่างกลุ่มละ 10 ชิ้นงาน = 0.95

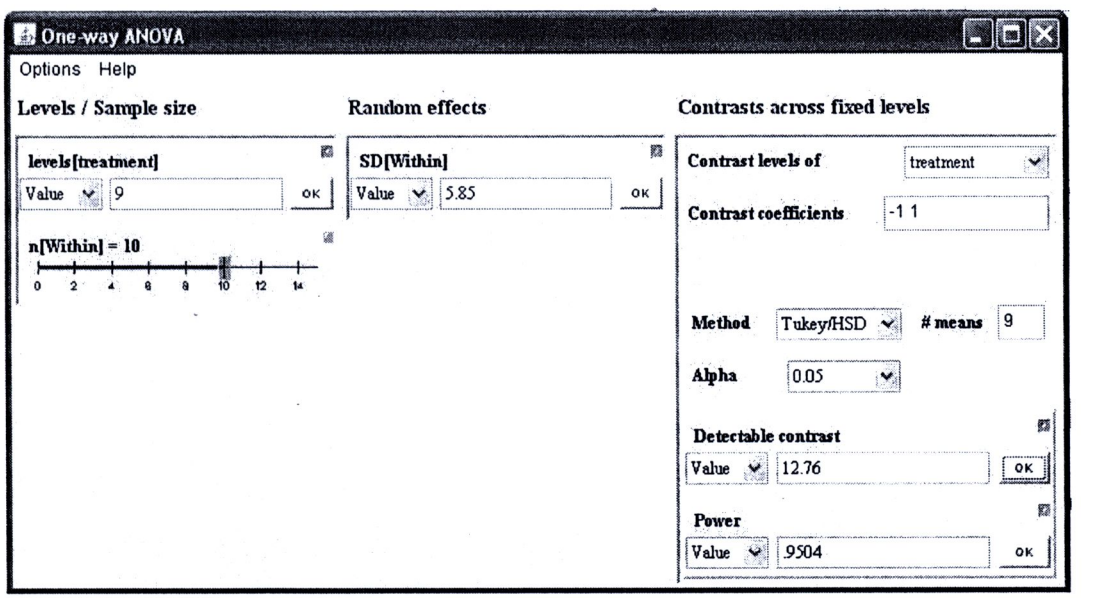

ภาพที่ 4 หน้าต่างการคำนวณขนาดตัวอย่างของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Java applets for power and sample size

จากการคำนวณโดยโปรแกรมดังกล่าวข้างต้น พบว่าขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการศึกษานี้ คือ กลุ่มละ 10 ชิ้นทดลอง และในการศึกษานี้ทำการทดลอง 5 กลุ่ม

3. วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้

3.1 ฟันแท้

ฟันกรามน้อยบนที่ไม่มีรอยผุ แช่ในน้ำกลั่นที่อุณหภูมิห้องไม่เกิน 6 เดือน

3.2 แท่งเซรามิกส์สำเร็จรูป (ceramic ingot)

แท่งเซรามิกส์สำเร็จรูปชนิดเฟลด์สปา (fine-structure feldspa ceramic: VITABLOCS Mark II for CEREC®)

3.3 เรซินซีเมนต์ยี่ห้อพานาเวีย เอฟ 2.0 (Panavia F 2.0®: Kuraray, Tokyo, Japan) ประกอบด้วยไพรเมอร์ เอ และ บี (ED Primer II A & B) เรซินซีเมนต์พานาเวียเพสต์ เอ และ บี (Panavia F A & B) สารยึดพอร์สเลน (porcelain bond) และสาร Oxyguard II

3.5 กรดฟอสฟอริก ความเข้มข้นร้อยละ 37.5 (Gel etchant: Kuraray, Tokyo, Japan)

3.6 กรดไฮโดรฟลูออริก ความเข้มข้นร้อยละ 9.6

3.7 สารยึดติดเนื้อฟันยี่ห้อออพติบอนด์ เอฟแอล (OptiBond® FL; Kerr, USA) ชนิดแข็งตัวด้วยแสง

3.8 ซีเมนต์ยึดชั่วคราว 2 ชนิด คือ ซีเมนต์ยึดชั่วคราวชนิดไม่มียูจินอล ยี่ห้อเท็มป์บอนด์เอ็นอี (TempBond NE®) และชนิดมียูจินอลยี่ห้อเท็มป์บอนด์ (TempBond®) (Kerr, USA)

3.9 ผงขัดพัมมิสชนิดละเอียด

3.10 เครื่องมือขุดตัก (spoon excavator)

3.11 กระดาษทรายแบบเปียกน้ำ เบอร์ 400

3.12 เครื่องฉายแสง (light-curing unit) ชนิด Light-emitting diode curing units (LEDs) ยี่ห้อ Demetron II® (Kerr, USA)

3.13 เครื่องตัดชิ้นทดลอง ยี่ห้อ ISOMET 1000 (Buhler Co. Ltd., U.S.A.)

3.14 เครื่องขัดชิ้นทดลอง ยี่ห้อ ECOMET 3 (Buhler Co. Ltd., U.S.A.)

4. การเตรียมชิ้นทดลอง

4.1 การเตรียมฟัน

นำฟันกรามน้อยบนที่ไม่มีรอยผุ มาตัดส่วนตัวฟันให้ขนานกับด้านบดเคี้ยวจนถึงชั้นเนื้อฟันเพื่อกำจัดชั้นเคลือบฟันออก ขัดผิวฟันให้เรียบด้วยกระดาษทรายน้ำเบอร์ 400 ยึดฟันด้วยอะคริลิกที่หล่อในท่อพลาสติกรูปทรงกระบอก โดยให้ระนาบผิวฟันขนานกับขอบบนของท่อพลาสติก เมื่ออะคริลิกแข็งตัวจึงนำบล็อกฟันออกจากท่อพลาสติก ดังภาพที่ 5 แล้วนำไปแช่ในน้ำกลั่น

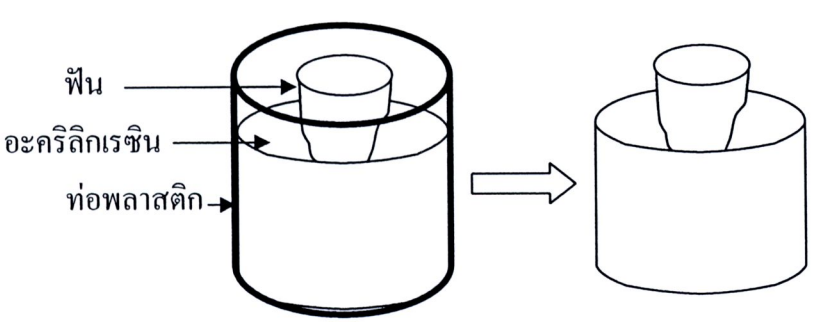

ภาพที่ 5 ภาพวาดแสดงฟันที่ยึดกับอะคริลิกซึ่งหล่อในท่อพลาสติก

4.2 การเตรียมชิ้นเซรามิกส์

นำแท่งเซรามิกส์สำเร็จรูปมาตัดแต่งด้วยเครื่องตัด Isomet 1000 และขัดกระดาษทรายเปียกน้ำเบอร์ 400 ด้วยเครื่องขัด Ecomet 3 ให้มีขนาด 5x5x7 มิลลิเมตร

4.3 การจัดวางเพื่อยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์

การยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์ด้วยเรซินซีเมนต์เพื่อเตรียมชิ้นทดลองของแต่ละกลุ่มใช้วิธีการจัดวางชิ้นส่วนทั้งสองในลักษณะเดียวกันซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมความหนาของชั้นเรซินซีเมนต์ให้อยู่ในช่วงที่กำหนดและเท่ากันในชิ้นทดลองทุกชิ้น ดังต่อไปนี้

จัดวางบล็อกฟันที่ได้เตรียมไว้แล้วจากขั้นตอนการเตรียมฟันในข้อ 4.1 บนแท่นปูนปลาสเตอร์ในท่อพลาสติกใสที่เตรียมช่องสำหรับวางบล็อกฟันได้พอดี นำแถบแมทริกซ์โลหะ (matrix band) ความหนา 40 ไมครอน 2 ชิ้นวางที่ด้านข้างระหว่างผิวฟันกับชิ้นเซรามิกส์ก่อนยึดชิ้นเซรามิกส์ด้วยเรซินซีเมนต์ เพื่อให้ได้ความหนาของชั้นเรซินซีเมนต์ตามต้องการ ภายหลังจากใส่เรซินซีเมนต์แล้ว ใช้กระดาษทิชชูเปียกน้ำหมาดๆ ความหนาประมาณ 10 แผ่น วางบนชิ้นเซรามิกส์ก่อนวางแท่งเหล็กตันรูปทรงกระบอกน้ำหนัก 6.5 กิโลกรัม กดทับลงไปเพื่อให้แรงกดบนชิ้นงานสม่ำเสมอมากขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 6 และ 7 ฉีด Oxyguard คลุมเรซินซีเมนต์โดยรอบที่รอยต่อระหว่างฟันกับเซรามิกส์ รอเวลา 4 นาที จึงนำแท่งเหล็กออกแล้วนำชิ้นฟันที่ยึดกับเซรามิกส์ไปแช่ในน้ำกลั่นเป็นเวลา 1 วัน ก่อนนำไปตัดเพื่อให้ได้ขนาดตามที่กำหนดสำหรับการทดสอบด้วยแรงดึงระดับจุลภาค (microtensile test)

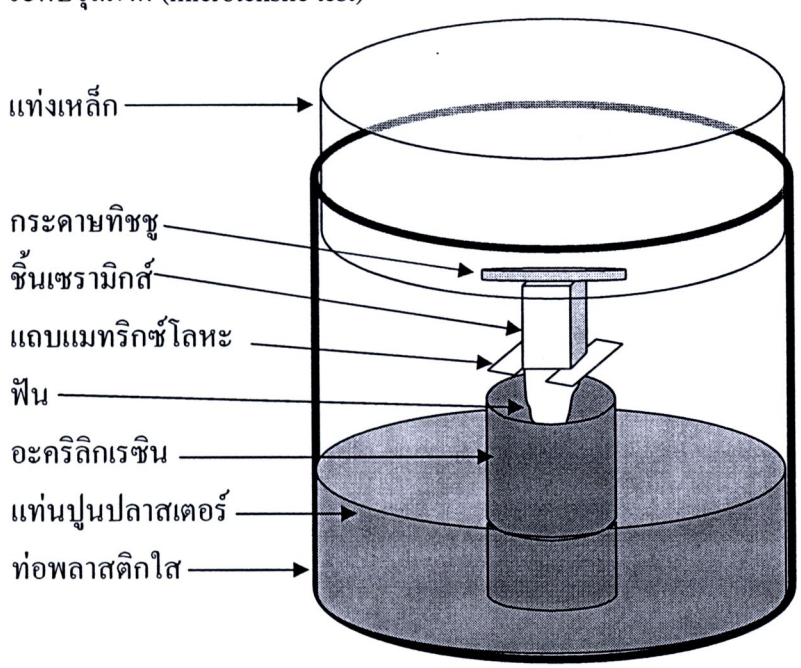

ภาพที่ 6 ภาพวาดการจัดวางฟันกับชิ้นเซรามิกส์ในขณะยึดด้วยเรซินซีเมนต์

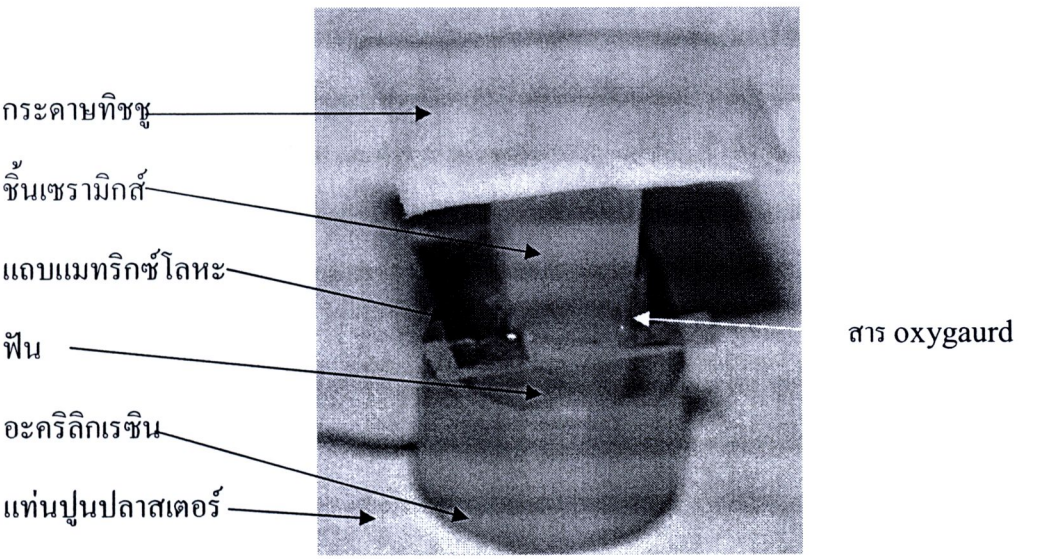

ภาพที่ 7 การจัดวางชิ้นเซรามิกส์ขณะยึดกับฟัน

4.4 การยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์ในแต่ละกลุ่มทดลอง

หลังจากเตรียมฟันและชิ้นเซรามิกส์แล้ว ทำการแบ่งกลุ่มโดยวิธีสุ่ม เป็น 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยฟันและชิ้นเซรามิกส์อย่างละ 10 ชิ้น การเตรียมผิวเซรามิกส์ทุกชิ้นในทุกกลุ่มมีรายละเอียดการเตรียมเหมือนกัน ส่วนการเตรียมผิวฟันจะต่างกันในแต่ละกลุ่ม

<u>การเตรียมผิวเซรามิกส์</u>

การเตรียมผิวเซรามิกส์ในทุกกลุ่มมีรายละเอียดการเตรียม ดังนี้

ใช้กรดไฮโดรฟลูออริกความเข้มข้นร้อยละ 9.6 ทาบนผิวเซรามิกส์เป็นเวลา 60 วินาที ล้างน้ำ 10 วินาที เป่าลมให้แห้ง 5 วินาที และใช้กรดฟอสฟอริกความเข้มข้นร้อยละ 37.5 ทาผิวเซรามิกส์ 5 วินาที ล้างน้ำ 10 วินาที เป่าลมให้แห้ง 5 วินาที ทาสารคู่ควบไซเลนที่ผิวเซรามิกส์ โดยผสม SE Bond Primer กับ Porcelain Bond Activator อัตราส่วน 1:1 ทาบนผิวเซรามิกส์ทิ้งไว้ 15 วินาทีและเป่าลม

กลุ่มที่ 1 (กลุ่มควบคุม)

นำชิ้นฟันมาทำให้แห้งด้วยการเป่าลมประมาณ 5 วินาที ใช้กรดฟอสฟอริกความเข้มข้น ร้อยละ 37.5 ทาผิวฟัน 15 วินาที ล้างน้ำ 10 วินาที เป่าลมเบาๆ 5 วินาที ผสมไพรเมอร์ เอ และบี (ED Primer II A & B) อัตราส่วน 1: 1 ทาที่ผิวฟันทิ้งไว้นาน 30 วินาที เป่าลมเบาๆ 5 วินาที นำบล็อกอะคริลิกและฟันใส่ในช่องปูนปลาสเตอร์ที่เตรียมไว้ในท่อพลาสติกใส ผสมเรซินซีเมนต์ เพสต์ เอ และ บี (Panavia F paste A & B) อัตราส่วน 1:1 เวลาผสม 20 วินาที นำเรซินซีเมนต์ทาบนผิวเซรามิกส์และนำไปยึดกับฟันที่วางในแบบหล่อปูนปลาสเตอร์ โดยมีแผ่น matrix band 2 ชิ้นวางบนระนาบ

ผิวฟันบริเวณด้านข้างแต่ละด้านเพื่อควบคุมความหนาของเรซินซีเมนต์ให้เท่ากัน ฉีด Oxyguard II โดยรอบรอยต่อระหว่างฟันกับเซรามิกส์ จากนั้นใช้กระดาษชำระเปียกน้ำหมาดๆ ความหนา 10 แผ่น วางบนเซรามิกส์และใช้แท่งเหล็กตันรูปทรงกระบอกน้ำหนัก 6.5 กิโลกรัม กดทับลงไปบนเซรามิกส์ที่วางในท่อพลาสติกใส ดังภาพที่ 6 รอ 4 นาที เพื่อให้เรซินซีเมนต์แข็งตัว นำแท่งเหล็กออกจากท่อพลาสติกใส แล้วจึงนำชิ้นทดลองแช่ในน้ำกลั่น 1 วัน ดังภาพที่ 8

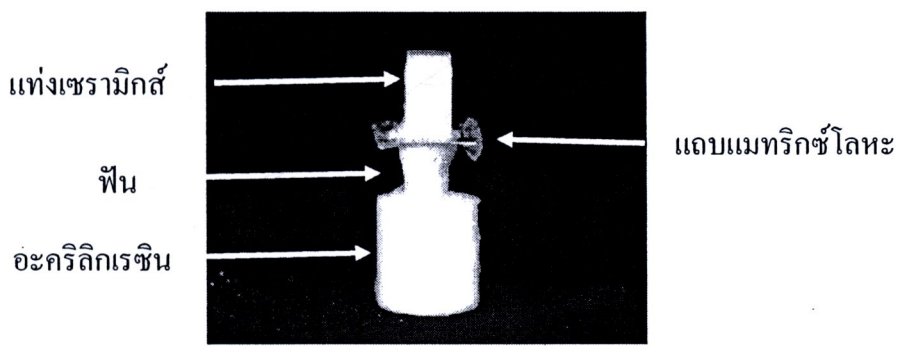

ภาพที่ 8 แท่งเซรามิกส์ยึดกับผิวเนื้อฟันด้วยเรซินซีเมนต์ก่อนนำไปตัดแต่งให้ได้ชิ้นทดลองที่มีขนาดและรูปร่างตามที่กำหนด

กลุ่มที่ 2

ยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์ด้วยซีเมนต์ยึดชั่วคราวชนิดไม่มียูจินอล โดยผสมซีเมนต์ยึดชั่วคราวส่วนเบส (base) และตัวเร่งปฏิกิริยา (accelerator) ระยะเวลาผสม 30 วินาที ทาบนผิวฟันและยึดกับชิ้นเซรามิกส์ ระยะเวลาแข็งตัว 7 นาที นำชิ้นฟันที่ยึดกับเซรามิกส์ไปแช่ในน้ำกลั่น 1 วัน จากนั้นแยกฟันออกจากชิ้นเซรามิกส์และกำจัดซีเมนต์ยึดชั่วคราวออกจากผิวฟันด้วยการใช้เครื่องมือขุดตักจนมองไม่เห็นซีเมนต์ยึดชั่วคราวเหลืออยู่ด้วยตาเปล่า ขัดผิวฟันด้วยผงพัมมิสผสมน้ำ 15 วินาที ล้างน้ำ 10 วินาที เป่าลม 5 วินาที ใช้กรดฟอสฟอริกความเข้มข้นร้อยละ 37.5 ทาบนผิวฟันเป็นเวลา 15 วินาที ล้างน้ำ 10 วินาที เป่าลม 5 วินาที เตรียมพื้นผิวของเซรามิกส์ตามวิธีที่กล่าวแล้วข้างต้น แล้วยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์ด้วยเรซินซีเมนต์ด้วยวิธีเดียวกับที่กล่าวแล้วในกลุ่มควบคุม จากนั้นนำชิ้นทดลองแช่ในน้ำกลั่น 1 วัน

กลุ่มที่ 3

ผนึกผิวเนื้อฟันด้วยสารยึดติดเนื้อฟันยี่ห้อออพติบอนด์ เอฟแอล (OptiBond® FL) ตามวิธีที่บริษัทผู้ผลิตแนะนำ คือ ทากรดฟอสฟอริกความเข้มข้นร้อยละ 37.5 ที่ผิวเนื้อฟัน 15 วินาที ล้างน้ำ 10 วินาที เป่าลมเบาๆ เป็นเวลา 5 วินาที โดยไม่ให้เนื้อฟันแห้ง ทาไพรเมอร์บนเนื้อฟัน

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ห้องสมุดงานวิจัย

โดยการถูเบาๆ 15 วินาที เป่าลมให้แห้ง 5 วินาที ในขั้นตอนนี้ผิวฟันจะมีความเงาเล็กน้อย แล้วทาสารยึดติด เนื้อฟันบนเนื้อฟันโดยการถูเบาๆ 15 วินาที เป่าลมเบาๆ 5 วินาที เพื่อให้ได้ผิวผนึกบาง ฉายแสง 20 วินาที ต่อจากนั้นยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์ด้วยซีเมนต์ยึดชั่วคราวชนิดไม่มียูจินอล แล้วแยกชิ้น เซรามิกส์ออกจากฟัน กำจัดซีเมนต์ยึดชั่วคราวออกจากผิวฟัน ตามด้วยการยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์ด้วยเรซินซีเมนต์เหมือนขั้นตอนของกลุ่มที่ 2

กลุ่มที่ 4

เตรียมทุกขั้นตอนเหมือนกลุ่มที่ 2 แต่ขั้นแรกเป็นการยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์ด้วยซีเมนต์ยึดชั่วคราวชนิดมียูจินอล

กลุ่มที่ 5

ผนึกผิวเนื้อฟันด้วยสารยึดติดเนื้อฟันยี่ห้อออพติบอนด์ เอฟแอล (OptiBond® FL) และยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์ด้วยซีเมนต์ยึดชั่วคราว เหมือนขั้นตอนของกลุ่มทดลองที่ 3 แต่ใช้ซีเมนต์ยึดชั่วคราวชนิดมียูจินอล ตามด้วยการยึดฟันกับชิ้นเซรามิกส์ด้วยเรซินซีเมนต์เหมือนขั้นตอนของกลุ่มที่ 2

โดยสรุปของการเตรียมชิ้นทดลองทั้งหมด 5 กลุ่มสามารถแสดงรายละเอียดของการเตรียมผิวเนื้อฟันที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มเป็นแผนภูมิดังภาพที่ 9

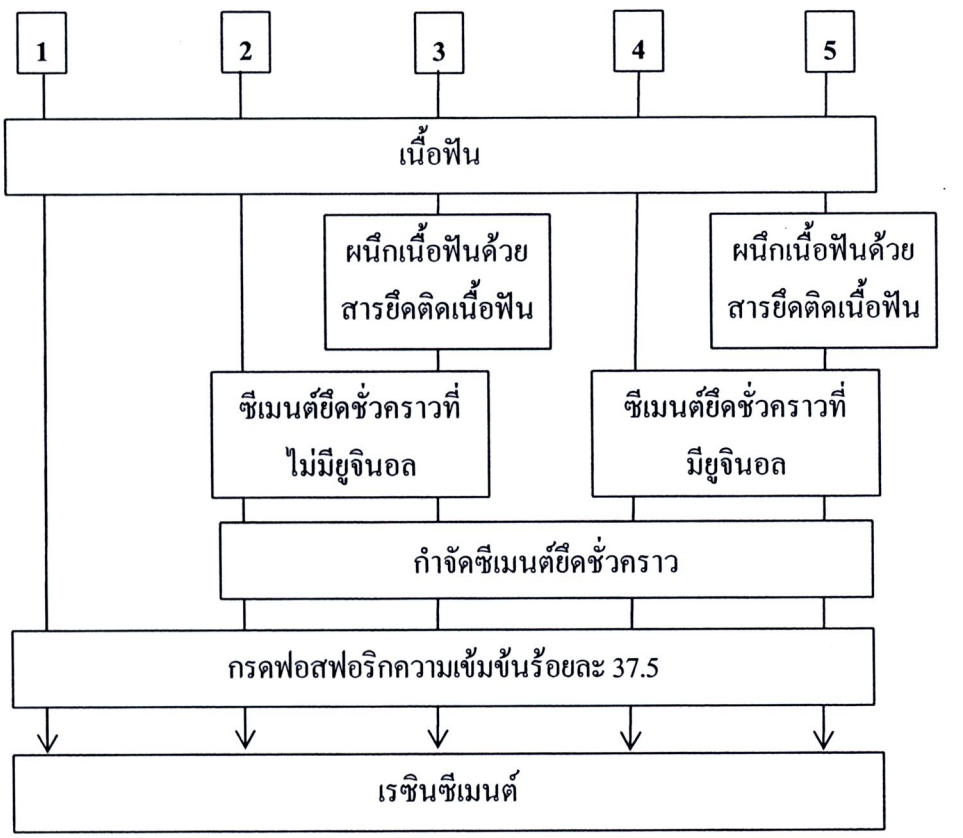

ภาพที่ 9 แผนภูมิแสดงรายละเอียดของการเตรียมผิวเนื้อฟันที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่ม

4.5 การตัดแต่งชิ้นทดลอง

นำชิ้นฟันที่ยึดกับเซรามิกส์แล้วทั้งหมดไปตัดตามแนวแกนฟันให้ได้ชิ้นทดลองแต่ละชิ้นมีความหนา 1 มิลลิเมตร แล้วนำไปกรอแต่งบริเวณรอยต่อให้มีความกว้าง 1 มิลลิเมตร ด้วยหัวกรอชนิดละเอียดมาก กรอด้วยความเร็วสูงร่วมกับใช้น้ำ ซึ่งจะทำให้ได้ชิ้นทดลองดังภาพที่ 10 เพื่อนำไปทดสอบด้วยแรงดึงระดับจุลภาค

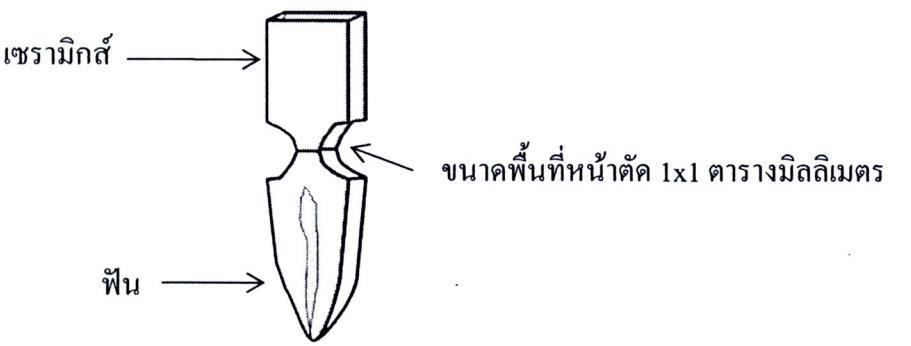

ภาพที่ 10 ภาพวาดแสดงรูปร่างและขนาดชิ้นทดลองก่อนนำไปทดสอบ

5. การทดสอบเพื่อหาค่าความต้านแรงยึดดึงระดับจุลภาค

นำชิ้นทดลองทั้งหมดไปทดสอบในเครื่องทดสอบเอนกประสงค์ (universal testing machine) โดยยึดชิ้นทดลองกับแท่นยึดด้วยกาวไซยาโนอะคริเลต (cyanoacrylate adhesive) ดังภาพที่ 11 ใช้ load cell ขนาด 100 นิวตัน (Newton) และใช้แรงดึงด้วยความเร็ว (crosshead speed) 0.5 มิลลิเมตรต่อนาที บันทึกค่าแรงที่ทำให้เกิดการแตกหักเป็นนิวตัน และคำนวณค่าความต้านแรงยึดดึงระดับจุลภาคจากค่าแรงต่อพื้นที่หน้าตัด มีหน่วยเป็น เมกะปาสคาล (MPa)

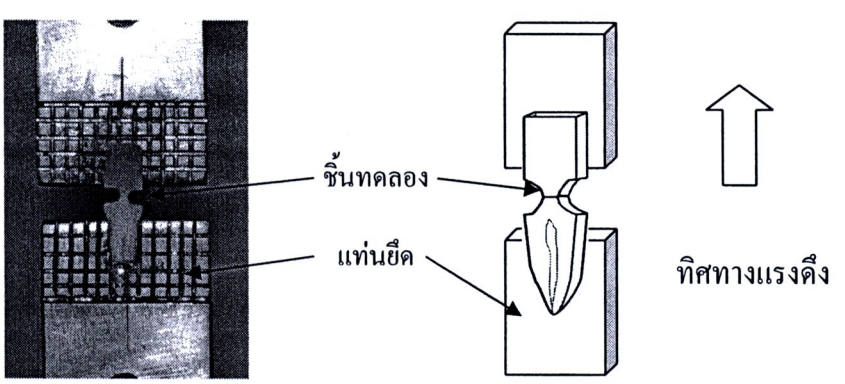

ภาพที่ 11 ชิ้นทดลองที่ยึดติดกับแท่นยึดในเครื่องทดสอบเอนกประสงค์ (ซ้าย) และภาพวาดแสดงการจัดวางชิ้นทอลองและยึดติดกับแท่นยึด (ขวา)

6. การตรวจสอบรูปแบบการแตกหัก

นำชิ้นทดลองที่ผ่านการทดสอบค่าความต้านแรงยึดดึงระดับจุลภาคแล้วนำไปตรวจสอบการแตกหักด้วยกล้องอิเลคตรอนแบบส่องกราด (Scanning Electron Microscope: SEM)

7. การวิเคราะห์ทางสถิติ

ใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ผลและทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้สถิติ one-way ANOVA